

राज्यातील दुय्यम न्यायालयांमध्ये आणि नगर दिवाणी न्यायालय, मुंबई, लघुवाद न्यायालय, मुंबई येथे “जिल्हा सरकारी वकील” आणि “अतिरिक्त अथवा सहायक सरकारी वकील” नेमणेबाबत धोरण आखणे आणि त्याबाबत कार्यवाही करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

विधि व न्याय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- डीजीपी-२०२१/ प्र.क्र. १२८/का.१४

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- ११ जून, २०२१.

प्रस्तावना :-

शासनाच्या वतीने दुय्यम न्यायालयांमध्ये (जिल्हा व सत्र न्यायालय), नगर दिवाणी व सत्र न्यायालय, मुंबई येथे दिवाणी आणि फौजदारी प्रकरणांत बाजू मांडण्यासाठी “जिल्हा सरकारी वकील तथा सरकारी अभियोक्ता” (DGP & PP) आणि “सहायक सरकारी वकील तथा अतिरिक्त सरकारी अभियोक्ता” (AGP & APP) यांच्या नेमणुका कंत्राटी पद्धतीवर विधि व न्याय विभागामार्फत केल्या जात होत्या. तथापि, गृह विभागाचे भरती नियम, १९९५ आणि भरती नियम, १९९७ अन्वये शासनाकडे अभियोक्ते हे “नियमित संवर्गातून” (Regular Prosecuting Cadre) नेमण्याची तरतूद असल्याने फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम २४(६) अन्वये कंत्राटी पद्धतीवर अभियोक्त्यांच्या नेमणुका करता येणार नाहीत. मा. मुंबई उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांनी याचिका क्र.५००५/१९९९ मध्ये दिलेल्या अंतिम निकालामध्ये सदर बाब स्पष्ट केली आहे.

सध्या बऱ्याच जिल्ह्यातील विधि व न्याय विभागामार्फत नेमलेल्या विधि अधिकाऱ्यांच्या मुदती संपुष्टात आल्या आहेत. प्रशासकीय कारणास्तव त्या ठिकाणी नवीन प्रक्रिया राबविणे आवश्यक आहे. परंतु यापूर्वी शासनाने “जिल्हा सरकारी वकील तथा सरकारी अभियोक्ता” (DGP & PP) आणि “सहायक सरकारी वकील तथा अतिरिक्त सरकारी अभियोक्ता” (AGP & APP) अशी एकत्रीत नेमणूक प्रक्रिया राबविल्या आहेत. एकत्र म्हणजे विधि अधिकारी (वकील) दोन्ही पदांसाठी नियुक्त होत असत. आता केवळ दिवाणी प्रकरणांसाठी “जिल्हा सरकारी वकील” आणि “अतिरिक्त अथवा सहायक सरकारी वकील” (AGP) यांच्या नेमणुका करण्याबाबतचे धोरण आखण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१) महाराष्ट्र राज्यामधील सर्व जिल्ह्यांमध्ये आणि नगर दिवाणी न्यायालय, मुंबई, लघुवाद न्यायालय, मुंबई येथे शासनाच्या वतीने दिवाणी प्रकरणांमध्ये बाजू मांडण्यासाठी “जिल्हा सरकारी वकील आणि “अतिरिक्त अथवा सहायक सरकारी वकील” (DGP & AGP) यांच्या नियुक्तीची नवीन प्रक्रिया राबवून नेमणूका करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२) सदर नियुक्त्या महाराष्ट्र विधि अधिकारी (नेमणुका, सेवा शर्ती आणि भत्ते) नियम, १९८४ मध्ये नमूद सेवा शर्तीच्या अधिन राहतील.

३) सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२१०६१११५३९४८२७१२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रविण अ. कुंभोजकर)

उप विधि सल्लागार-नि-उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
३. मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. मा. उपमुख्यमंत्री महोदय यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. मा. राज्यमंत्री (विधि व न्याय) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
८. मा. मुख्य सचिव यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई
९. मा.महाप्रबंधक, मुंबई उच्च न्यायालय, मुंबई.
१०. मा.महाअधिवक्ता, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
११. महालेखापाल (लेखापरीक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-एक, मुंबई.
१२. महालेखापाल (लेखापरीक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-दोन, नागपूर.
१३. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१४. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१५. सह सचिव, विधि व न्याय विभाग, नागपूर/औरंगाबाद
१६. सर्व जिल्हाधिकारी
१७. कार्यासन अधिकारी, का.१८/का.२३/का.२५/ अ शाखा/ई शाखा/म शाखा, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१८. निवड नस्ती.